

Article

Yükseköğretim Kurumları'nda Ses Eğitimi Derslerine Yönelik L1 Seviyesinde Yeni Bir Öğretim Programı Önerisi: “Ses Eğitime Giriş”

A New Curriculum Proposal for Voice Training Courses at Undergraduate Level (L1) in Higher Education Institutions: “Introduction to Voice Training”

Gül Fahriye Evren

Manuscript information:

Received: October 3, 2018
Accepted: October 20, 2018

Abstract

Voice training program is a mixed program prepared based on the course contents of the voice training courses in the Faculties of Fine Arts, which are among the institutions providing music education at the level of higher education, especially Departmentst of Music Education Programs of the Education Faculties and Departments of Opera/Vocal Performance programs at the State Conservatory. This course, which is mostly prepared as a sample of Music Teaching course contents, needs to be restructured by taking into consideration the credit and number of instructors. It is known that new approaches, methods and suggestions play a major role in improving the existing courses in educational system. It is considered that forming a new course structure by using approved methods and adopting different approach and techniques will improve the quality of music education. In the Music Departments of Fine Arts Faculties, a limited number of voice training courses are given in the form of ‘Individual Voice Training’ and ‘Collective/Choral Voice Training’. In the light of this information, the process of this course in the Department of Music, Faculty of Fine Arts in Erciyes University from the 2006/2007 academic year to present has been assessed and information about the content of “Introduction to Voice Training” that was introduced as a course of two semesters in Undergraduate Level (L1) and about new structure of voice training courses in the curriculum are provided. Considering the lessons given at Higher Education Institutions particularly in the field of voice training in Turkey, it is observed that the number of student is high and the number of the instructor is insufficient and that a course normally should involve one student at one hour, but it involves two or three students. As this situation, contrary to the objectives of the course, would affect the understanding of quality in education, it would be correct to focus on new practices. The aim of this study is to bring forward a new curriculum proposal for voice training courses in Higher Education Institutions. Today, this innovation brought to the curriculum in the field of Voice Training at Erciyes University is also an example of providing a joint program content of the music education departments of other Higher Education Institutions and especially the Faculties of Fine Arts. It is considered that the course will be appropriate to be in the curriculum of the Faculties of Fine Arts with a single common content and the name as in the curriculum of Erciyes University.

Yazar

Dr. Öğretim Üyesi,
Müzik Bölümü, Erciyes
Üniversitesi, Kayseri,
Türkiye
E-mail:
gevren@erciyes.edu.tr

Keywords: Voice Training, Higher Education Institutions, Curriculum

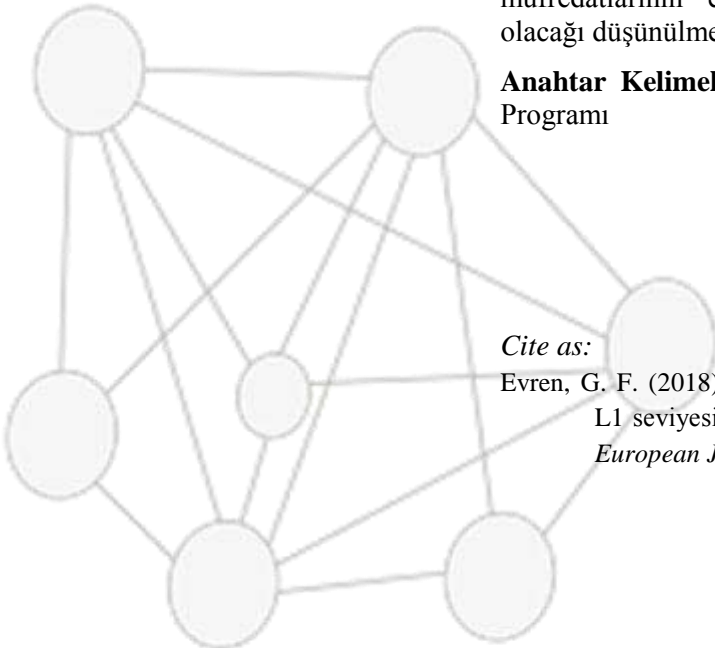
Öz

Yüksek Öğretim düzeyinde müzik eğitimi veren kurumların içinde yer alan Güzel Sanatlar Fakülteleri'nin, ses eğitimi dersleri, özellikle Eğitim Fakülteleri'nin Müzik Öğretmenliği programları ve Devlet Konservatuarı Opera/Şan Anasanat Dallarının ders içeriklerinden yola çıkılarak hazırlanmış karma bir programdır. Çoğunlukla Müzik Öğretmenliği ders içerikleri örnek alınarak hazırlanan bu ders başlı başına kredi ve öğretim elemanı sayıları da dikkate alınarak yeniden yapılandırılmaya ihtiyaç duymaktadır. Eğitimde yeni yaklaşım, yöntem ve önerilerin mevcut olanı iyileştirmek adına büyük bir rol oynadığı bilinmektedir. Ders içeriklerinde uygulanabilecek yeni yapılandırmaların, bilinen metotların dışına çıkılmadan, doğru olanı değiştirmeden farklı yöntem ve tekniklerin katkısıyla, verilen müzik eğitiminin kalitesini daha da ileriye taşıyacağı düşünülmektedir. Güzel Sanatlar Fakülteleri'nin Müzik Bölümleri'nde sınırlı sayıda varolan ses eğitimi dersinin, 'Bireysel Ses Eğitimi' ve 'Toplu Ses Eğitimi' dersi şeklinde verildiği görülmektedir. Buradan yola çıktığımızda bu ders için, Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü'nde programın 2006/2007 eğitim-öğretim yılından itibaren günümüze kadar olan süreci incelenmiş, durum tespiti yapılmış, 2016-2017 eğitim-öğretim yılı itibariyle de L1 seviyesinde 2 dönem olmak üzere programa girmiş olan "Ses Eğitime Giriş" dersinin içeriği ve ses eğitimi derslerinin programdaki yeni yapılandırması hakkında bilgiler verilmiştir. Türkiye'de Yüksek Öğretim Kurumları'nda özellikle ses eğitimi alanında verilen dersler göz önünde bulundurulduğunda öğrenci sayılarının yüksek, öğretim elemanı sayısının da bir o kadar yetersiz olduğu görülmekte normalde bir öğrenciyle bireysel olarak bir saat işlenmesi gereken dersin 2, 3 ya da daha fazla kişiyle işlendiği görülmektedir. Dersin hedeflerine aykırı bu durum eğitimde kalite anlayışını etkileyeceğinden yeni uygulamalara yönelmek doğru olacaktır. Bu çalışmanın amacı Yüksek Öğretim Kurumları'nda ses eğitimi derslerine yönelik yeni bir müfredat önerisi getirmektir. Günümüzde, Erciyes Üniversitesi'nde ses eğitimi alanında müfredata getirilen bu yenilik, diğer Yükseköğretim Kurumları'nın müzik eğitimi veren bölümlerinin ve özellikle Güzel Sanatlar Fakülteleri'nin müşterek bir program içeriği sağlaması açısından da örnek teşkil etmektedir. Dersin Erciyes Üniversitesi'nin müfredatındaki ismi üzerinden tek bir ortak içerik ve ad ile diğer Güzel Sanatlar Fakülteleri'nin müfredatlarının eğitim-öğretim programlarında yer almasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ses Eğitimi, Yüksek Öğretim Kurumları, Öğretim Programı

Cite as:

Evren, G. F. (2018). Yükseköğretim kurumlarında ses eğitimi derslerine yönelik L1 seviyesinde yeni bir öğretim programı önerisi: "Ses Eğitime Giriş". *European Journal of Educational and Social Sciences*, 3 (2), 197 - 213.

1. GİRİŞ

Bir toplumun çağdaş uygarlık seviyesinde ilerleyebilmesi ve gelişmiş toplumlarla bir arada aynı açığı yakalayıp varoluşunu devam ettirebilmesi için günümüzde *eğitim, teknoloji, bilim ve sanat* gibi önem arz eden unsurlara vakıf olması şarttır. 21. yy.'da gelişen her toplum da olduğu gibi, her yeni gün yeni bir ilerici üretim teorisi gerçekleşmekte ve bu farklı teoriler hızlı bir şekilde sunum ve uygulama aşamasına geçmektedir. Hiç şüphesiz bu unsurlardan en önemlileri eğitim ve sanat alanlarıdır. Diğer alanlar da olduğu gibi, bu alanlara yatırım yapan bireyler bu süreçten etkilenir ve bireylerin etkileşimi topluma yansır.

“Gerek ürün, gerekse süreç olarak *bilim, teknik ve sanat modern insan yaşamının vazgeçilmez öğeleridir. Bu bilgi alanlarından birinin yokluğu ya da eksikliği durumunda, insan yaşamında anlamlı çarpıklık, bozukluk, eksiklik ve yetersizlikler görülür*” (Uçan,1996, 122).

Yönetken (2001), Türkiye’ de *Müzik Eğitiminin Önemi* adlı yazısında “Dünyada hiçbir ulus, böyle ısrarlı, sürekli ve sistemli bir müzik öğretim ve eğitimine bizim kadar gerek duymaz. Onun için, aydınlarımız, yöneticilerimiz, eğitimcilerimiz, müzik ve müzik öğretimi ile eğitimi önünde daha yakın, daha cömert olmalıdır” şeklinde belirtmiştir (Yönetken, 2001, 20).

Uçan’a göre (1995) hızlı-köklü ve kapsamlı bir değişim sürecinden geçmekte olan dünyamızda ülkemiz Türkiye’nin gerçekleri, olanakları ve gereksinimleri, toplumumuzun ve bireylerimizin amaçları ve beklentileri, sanat kültürümüzün boyutları ve nitelikleri, ulusal eğitim ve (üniversiteler) yükseköğretim sistemimizin özellikleri, çağdaş sanat eğitiminin ilkeleri ve çağın gerekleriyle daha tutarlı bir biçimde yeniden yapılanması ve eğitim programlarının yeniden düzenlenmesi gerekmektedir (Uçan,1995,122).

“Genel sanat eğitimi, iş-meslek, okul, kol-dal ve program ayırımı gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, herkese yönelik olup, sağlıklı, dengeli ve mutlu bir ‘insanca yaşam’ için gerekli ortak genel sanat kültürünü kazandırmayı amaçlar. **Sanat olarak müzik** duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri veya başka gereçlerin de katkısıyla belli durum, olgu ve olayları, belli bir amaç ve yöntemle, belli bir güzellik anlayışıyla birleştirip düzenlenmiş uyumlu/ uyumsuz seslerle, estetik bir yapıda işleyip anlatan bir bütündür” (Uçan,1996, 16-126).

Ülkemizde müzik alanında ilk eğitim programı 1924 yılında kurulan Musiki Muallim Mektebi ile başlamış, günümüze kadar olan sürecini pek çok yapılanma çalışmasıyla devam ettirmiştir. “1924 yılında hem ‘müzik öğretmeni’ hem de ‘müzikçi (sanatçı)’ yetiştirmeye yönelik çalışmalar yapan Musiki Muallim Mektebi 1934 yılına kadar bu işlevini sürdürmüştür. 1934 yılında kabul edilen 2541 Sayılı yasa ile Ankara’da bir ‘Milli Musiki ve Temsil Akademisi’ Kanunu hazırlanmıştır. Akademinin amaçları;

- Memlekette ilmî esaslar dahilinde millî musikiyi işlemek, yükseltmek ve yaymak,
- Sahne temsilinin her şubesinde ehliyetli unsurlar yetiştirmek,
- Musiki Muallimi yetiştirmek idi

ve şu kurumlardan ibaretti:

1. Musiki Muallim Mektebi
2. Riyaseti Cumhur Filarmonik Orkestrası
3. Temsil Şubesi”

(Kavanin Mecmusı; Devre: IV - İçtima: 3 Cilt 13 1934, T.B.M.M. Matbaası, Ankara, Aktaran: Şentürk, 2001, 137).

Güzel Sanatlar Fakülteleri'nin ilki 1975 yılında İzmir'de Ege Üniversitesi'ne bağlı olarak kurulmuş, 1982 yılında da İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Fakültesi, Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'ne dönüştürülmüştür. 1986 yılında ise Bilkent Üniversitesi'nde Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Ankara'da kurulmuştur (Uçan, 1995).

“Güzel Sanatlar Fakülteleri, ulusal ve uluslararası düzeyde, araştırmacı, sorgulayıcı, çözümleyici düşünce yapısında, değişen dünya koşulları içerisinde güzel sanatlar ve tasarım alanında topluma liderlik yapabilecek, insani değerlere saygılı, alanında özgün ve sanatsal eserler ve bilgi üreten, bunları paylaşarak toplumun günlük hayatıyla kaynaştıran, yaşam boyu eğitim ve gelişme sürecine katkıda bulunan bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadırlar” (Yener, 2009, 5).

Erciyes Üniversitesi (EÜ), Güzel Sanatlar Fakültesi (GSF), Müzik Bölümü 1993 yılında Kayseri'de, Resim, Heykel, Görsel İletişim Tasarımı, Seramik ve Cam Tasarımı, Geleneksel Türk Sanatları, Mobilya ve Aksesuar Tasarımı, Sahne ve Kostüm Tasarımı, Sahne Sanatları, Fotoğraf, Tekstil ve Moda Tasarımı ve Temel Eğitim Bilimleri (Sanat Bilimleri) Bölümleri ile birlikte kurulmuş, o günden bu yana aktif olarak faaliyetini sürdürmektedir (<http://guzelsanat.erciyes.edu.tr/Hakkinda>).

1.1. Ses Eğitimi ve Toplu Ses Eğitimi Kavramları

Her ne kadar eğitim kavramının tanımı ve bu bağlamda araştırma konusunu oluşturan ses eğitiminin tanımı ilgili literatürler de pek çok kez verilmiş olsa da çalışma konularının temelini oluşturduğu için belirtilmesi uygun görülmüştür. “Eğitim, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir” (Ertürk, 1979,12). Eğitim insanları daha iyi bir gelecek için yönlendiren tek köprüdür ve bir ülkenin gelişiminde önemli bir rol oynar. Uygun bir eğitim politikası ve yöntemi olmayan bir ülke, eğitimi iyi olan ülkelerin arkasında kalmaya mahkûmdur. Bu yüzden gelişime ayak uydurmak gerekmektedir (Johan ve Harlan, 2014).

“Bu yüzyılda bilgi deposu veya ayaklı kütüphane insan özelliğinden daha ziyade, eleştirel bakış açısına sahip, yaratıcı, sürekli ve yaşam boyu öğrenen, araştıran, vb. insan özelliği bir ihtiyaç haline gelmiştir. Çünkü, bilgi sürekli olarak değişmektedir ve bu değişime adapte olabilecek olan bireylerin ise bir takım beceri ve özellikler ile donanık hale gelmesi önem taşımaktadır. Tüm bu gelişmeler ışığında, eğitimde yaşanan memnuniyetsizlikler ile

birlikte artan, farklı beklenti ve talepler bireylerin yetiştirilmesinde hayati öneme sahip olan eğitim programlarının ciddi anlamda gözden geçirilmesini, hatta sil baştan yapılmasını gerektirmekteyken, çağdaş dünyada yaşanan gelişmelerin programlara yansıtılması bir gereklilikten daha ziyade, zorunluluk haline gelmiştir” (Baş, 2011).

Türkiye’ de eğitim sistemini daha işlevsel hale getirip, eğitim kalitesini yükseltmek adına pek çok çalışma yapılmaktadır. Eğitim alanında yapılan bu çalışmalara verilebilecek en güncel örnek PISA’dır. Ülkemizde ilki 2003 yılında uygulanmış, uluslararası düzeyde yapılmış bugüne kadar ki en kapsamlı eğitim çalışması olan, PISA (Program for International Student Assistent- Uluslararası Öğrenci Başarısını Belirleme Programı) OECD ülkelerini kapsayan, 15 yaş grubuna uygulanan zorunlu eğitim sonunda günümüz bilgi toplumunda karşılaşılabilecekleri durumlar karşısında ne ölçüde hazırlıklı olduklarını belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir programdır. Bilim ve teknolojinin gelişimini hedefleyen bu tür projelerin varlığı doğrultusunda, sanat alanlarındaki gelişime de katkı sağlayabilmek adına yapılandırma çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır (Çelen, Çelik ve Seferoğlu, 2011).

Eğitim kavramından yola çıkarak müzik eğitimi veren kurumların programlarında yer alan ses eğitimi kavramı ise şu şekilde tanımlanmaktadır; “Ses eğitimi konuşma ve şarkı söylemede sesin doğru, güzel ve etkili kullanılması amacına yönelik olarak, genel, amatör ve mesleki müzik eğitiminde, dil ve konuşma bozukluklarının tedavisinde toplu ve/veya bireysel olarak uygulanan, disiplinler arası bir özel alan eğitiminin genel adıdır” (Töreyn, 2008, 162). Ses eğitimi, bireye bilinçli bir beden duruşunun, doğru solunum mekaniğinin özellikle konuşulan dile yönelik, güzel, etkili konuşma ve şarkı söyleme alışkanlıklarının kazandırıldığı kapsamlı bir süreçtir (Evren, 2013).

Toplu ses eğitimi ve koro eğitimi ses eğitiminin içinde yer alan temelinde ses eğitimine dayalı öğretim yöntemlerini içeren fakat toplu olarak seslendirilen eserleri içeren alan eğitimleridir. Egüz toplu ses eğitimini, temel toplu ses eğitimi ve ileri toplu ses eğitimi şeklinde sınıflandırmış, temel toplu ses eğitiminin başlıca amacını temel öğelerin (nefes, dil-konuşma ve vücut rahatlığı- yumuşaklığı) tüm yönlerini ele alarak, toplulukta kaynaşan bir bütün sesin elde edilmesi şeklinde tanımlamıştır. Egüz’e göre eğitici eğitime başlarken dört tür toplulukla çalışabilir. Bunlardan ilki *hiç ses eğitimi görmemiş bir topluluktur*. Hiç ses eğitimi görmemiş bir toplulukla yapılacak eğitimde, toplu çalışmalar yanında, bireysel sorunları da ele alan ve onları çözüme götürececek olan bir yol izlenmelidir. Bu topluluklarda, özellikle hiç ses eğitimi görmemiş bir toplulukta karşılaşılabilecek kişisel sorunlara göre bireysel çalışmalar da önerilmelidir. Diğer üç topluluk ise *toplulu ses eğitimi görmüş bir topluluk*, *bir kısmı ses eğitimi görmüş*, *bir kısmı hiç ses eğitimi görmemiş bir topluluk* ve *tek ses eğitimi görmüş bir topluluktur*. İleri toplu ses eğitimini ise başarılı bir temel eğitim altyapısını sağlamış toplulukların alması gerektiğini belirtmiştir. (Egüz, 1999).

“Tek ses eğitimiyle ana konularda ortak olan toplu ses eğitimi kuralları, tek ses eğitimi için de geçerlidir. Toplu ses eğitimi, tek ses eğitimine göre, bazı özellik ve güçlükleri de kapsamaktadır. Müzik eğitimcisi yetiştiren kurumlarda tek ve toplu ses eğitimleri arasında tutarlı bir bağ kurulması gerekeceği için, eğitici bir bakıma tek ses eğitimini toplu ses eğitimi kuralları içinde de düşünmek zorunda kalacaktır. Bu anlayışla yetiştirilen müzik eğitimcisi, halk, yeni yetişen kuşaklar, sanat ve sanatçı arasında bir köprü kuracak, böylece de her iki

tarafı birbirine daha çok yaklaştırabilecektir” (Egüz, 1999, 102). Burada bahsi geçen tek ses eğitimi, günümüzde müzik eğitimi veren kurumlardaki bireysel ses eğitimi derslerinin karşılığıdır. Hali hazırda Erciyes Üniversitesi'nde 2016-2017 eğitim-öğretim yılından itibaren verilen Ses Eğitime Giriş (SEG) dersinin içerik bazında hem bireysel hem de toplu ses eğitimi kavrayıcı ve bütünleştirici bir eğitim modeli olması Egüz'ün yaklaşımını destekler niteliktedir. Burada unutulmaması gereken önemli bir nokta, verilen ses eğitimi türlerinin birbirini destekler niteliğine karşın birbirinden ayrı alanlar olmasıdır. Uzman kadroların yetersizliği ve öğrenci sayısının fazla olması nedeniyle başlangıç L1 seviyesinde temelin inşa edilmesi açısından yeni bir yapılanmaya başvurulmuştur.

1.2. Araştırmanın amacı

Milattan 3000 yıl öncesine kadar dayanan şarkı söyleme sanatının birincil ögesi insan sesidir. Böyle bir yapının korunup, zenginleştirilmesi için zaman içinde pek çok teknik ve yöntem gelişmiş, bunlara yönelik eğitim çalışmaları ve programlar geliştirilerek kurumların müfredatları oluşturulmuştur. Erden'e göre (1982), örgün ve yaygın eğitim kurumlarında tüm eğitim etkinlikleri, önceden hazırlanan bir program çerçevesinde yürütülür. Kurumda, bireye hangi davranışların nasıl kazandırılacağı, eğitim programlarında yer alır. Eğitimin niteliği, büyük ölçüde uygulanan programa bağlıdır. Uygulanan programların aksaklık ve eksiklikleri giderilip, toplumdaki ve bilim alanlarındaki değişmelere göre yeniden düzenlendikçe, yani programlar geliştirildikçe, eğitimin niteliğinin de artması beklenir (Akt: Ekici,2008,11). Bu çalışma ile Yükseköğretim Kurumları'nda, ses eğitimi derslerine yönelik L1 seviyesinde yeni bir öğretim programı önerisi getirmek amaçlanmıştır. EÜ, GSF, Müzik Bölümü'nde Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik bir durum değerlendirmesi yapılmış ve bu doğrultuda aynı bölümde hali hazırda uygulanmakta olan SEG dersi içeriği, L1 seviyesinde yeni bir öğretim programı önerisi olarak verilmiştir. Bu dersin yani sıra müfredatta yer alan Bireysel Ses Eğitimi (BSE) dersinin zorunlu ve seçmeli halde yapılandırılmış şekli açıklanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Güzel Sanatlar Fakülteleri'nin, müzik eğitimi veren bölümlerinin (Müzik Anasanat Dalı) müfredatları incelendiğinde, ses eğitimine yönelik tek ve ortak bir program içeriği bulunmadığı görülmektedir. Senelerdir pek çok araştırmaya konu olan ve tek bir bağlamda sonuca varılamamış bu alana çağın gereksinimleri ve günümüz koşulları doğrultusunda çözüm önerileri getirmek gerekmektedir. Bu çalışma, yükseköğretim düzeyinde müzik eğitimi veren kurumların içinde özellikle Güzel Sanatlar Fakülteleri'nin eğitim programında yer alan bireysel ses eğitimi derslerine yönelik yeni bir öğretim programı önerisi getirmesi açısından önemlidir. Programın müzik eğitimi veren diğer kurumlardaki yapılanmalar açısından da önemli olduğu düşünülmektedir. Çalışma, bu müfredat değişikliğinin ilk defa bir GSF, Müzik Bölümü ders programı kapsamında da uygulanmış olması açısından da örnek teşkil etmektedir.

2. YÖNTEM

Güzel Sanatlar Fakülteleri, Müzik Bölümleri'nde ses eğitimi dersi 'Bireysel Ses Eğitimi' dersi şeklinde adlandırılmıştır. Bu çalışmada BSE dersi için, EÜ, GSF, Müzik Bölümü'nde uygulamaya konulan ders programının 2006 yılından günümüze kadar olan süreci incelenmiş, durum tespiti yapılmış, SEG ders içeriği hakkında bilgiler verilmiştir. Araştırmada, doküman analizi ve kaynak tarama gibi nitel veri toplama yöntemlerinden yararlanılmıştır.

3. BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde, Erciyes Üniversitesi'nin web adresindeki, Ders Bilgi Paketi (DBP) sistemi üzerinden ulaşılabilen, 2006-2016 yılları arasında ve 2017/2018 eğitim-öğretim yılında EÜ, GSF, Müzik Bölümü ders programında bulunan BSE derslerinin isim, kod, sınıf ve kredilerine, 2016 yılından itibaren EÜ DBP'ne girmiş olan L1 seviyesinde SEG dersi planına ait verilere yer verilmiştir.

3.1. 2006-2016 Yılları Arasında EÜ GSF Müzik Bölümü Ders Programında BSE Derslerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü'nde ses eğitimi dersi, 2006/2007 eğitim-öğretim yılından, 2016/2017 eğitim-öğretim yılına kadar L1 ve L2 seviyesinde toplamda 4 dönem (4 yarıyıl) aktif zorunlu ders olarak işlenmiştir. L1, L2 seviyesinde iki sene zorunlu ders statüsünde işlenmiş olan "Ses Eğitimi" (I-II-III-IV) dersi, L3 ve L4 seviyesinde "Bireysel Ses Eğitimi" (I-II-III-IV) dersi adı altında seçmeli olarak yapılandırılmıştır. Bu ders, ilk olarak 2016/2017 yılından itibaren L1 seviyesinde 2 dönem olmak üzere "Ses Eğitime Giriş" adı altında haftada 2 saat olmak üzere toplu halde işlenmiş, 2016-2017 senesinde L1 seviyesinde bu dersi alan öğrenciler, 2017/2018 eğitim- öğretim yılında aktif zorunlu ders "Bireysel Ses Eğitimi I ve Bireysel Ses Eğitimi II" derslerini almışlardır. Bu yıla kadar ses eğitimi adı altında işlenen bireysel dersler BSE dersi adı altında işlenmeye başlanmıştır.

Tablo 1. 2006-2016 Yılları Arasında EÜ GSF Müzik Bölümü Ders Programında Zorunlu "Ses Eğitimi" Dersi

Dersin Adı	Ses Eğitimi I	Ses Eğitimi II	Ses Eğitimi III	Ses Eğitimi IV
Dersin Kodu	Müz 123	Müz 124	Müz 231	Müz 232
Dersin Yılı	1	1	2	2
Dersin Tipi	Zorunlu	Zorunlu	Zorunlu	Zorunlu
Teorik+Uygulama	2+0	2+0	2+0	2+0
Yerel Kredi	3	3	3	3
AKTS Kredisi	3	3	3	3

Tablo 1’de de görüldüğü gibi, 2006/2007 eğitim öğretim yılından 2016/2017 yılına kadar Müz 123 Kod numaralı Ses Eğitimi I, Müz 124 Kod numaralı Ses Eğitimi II dersleri L1 seviyesinde, Müz 231 Kod numaralı Ses Eğitimi III, Müz 232 Kod numaralı Ses Eğitimi IV dersleri ise L2 seviyesinde zorunlu dersler olup, teorik+uygulama 2+0, yerel ve AKTS kredileri 3 olarak yapılandırılmıştır.

Tablo 2. 2006-2016 Yılları Arasında EÜ GSF Müzik Bölümü Ders Programında Seçmeli “Bireysel Ses Eğitimi” Dersi

Dersin Adı	Bir. Ses Eğitimi I	Bir. Ses Eğitimi II	Bir. Ses Eğitimi III	Bir. Ses Eğitimi IV
Dersin Kodu	Müz 337	Müz 338	Müz 437	Müz 438
Dersin Yılı	3	3	4	4
Dersin Tipi	Seçmeli	Seçmeli	Seçmeli	Seçmeli
Teorik+Uygulama	2+0	2+0	2+0	2+0
Yerel Kredi	3	3	3	3
AKTS Kredisi	3	3	3	3

Tablo 2’de, 2006/2007 eğitim öğretim yılından 2016/2017 yılına kadar Müz 337 Kod numaralı Bireysel Ses Eğitimi I, Müz 338 Kod numaralı Bireysel Ses Eğitimi II dersleri L3 seviyesinde, Müz 437 Kod numaralı Bireysel Ses Eğitimi III, Müz 438 Kod numaralı Bireysel Ses Eğitimi IV dersleri ise L4 seviyesinde seçmeli dersler olarak yer almaktadır. Bu dersler teorik+uygulama 2+0, yerel ve AKTS kredileri 3 olarak yapılandırılmıştır (Tablo 2).

Tablo 3. 2017/2018 Eğitim-Öğretim Yılı EÜ GSF Müzik Bölümü Ders Programında Zorunlu “Bireysel Ses Eğitimi” Dersi

Dersin Adı	Bir. Ses Eğitimi I	Bir. Ses Eğitimi II
Dersin Kodu	Müz 287	Müz 288
Dersin Yılı	2	2
Dersin Tipi	Zorunlu	Zorunlu
Teorik+Uygulama	1+0	1+0
Yerel Kredi	3	3
AKTS Kredisi	3	3

Tablo 3'de, üniversitenin web sitesindeki DBP doğrultusunda, 2017/2018 eğitim öğretim yılından bu yana işlenen ve yeni yapılandırılan Müz 287 Kod numaralı Bireysel Ses Eğitimi I, Müz 288 Kod numaralı Bireysel Ses Eğitimi II dersleri L2 seviyesinde dersler olup, teorik+uygulama 1+0, yerel ve AKTS kredileri 3 olarak yer almaktadır.

Tablo 4. 2017/2018 Eğitim-Öğretim Yılı EÜ GSF Müzik Bölümü Ders Programında Seçmeli “Bireysel Ses Eğitimi” Dersi

Dersin Adı	Bir. Ses Eğitimi III	Bir. Ses Eğitimi IV	Bir. Ses Eğitimi V	Bir. Ses Eğitimi VI
Dersin Kodu	Müz 381	Müz 382	Müz 481	Müz 482
Dersin Yılı	3	3	4	4
Dersin Tipi	Seçmeli	Seçmeli	Seçmeli	Seçmeli
Teorik+Uygulama	1+0	1+0	1+0	1+0
Yerel Kredi	3	3	3	3
AKTS Kredisi	3	3	3	3

Tablo 4'de, 2017/2018 eğitim öğretim yılından bu yana programda yer alan ve yeni yapılandırılan Müz 381 Kod numaralı Bireysel Ses Eğitimi III, Müz 382 Kod numaralı Bireysel Ses Eğitimi IV dersleri L3 seviyesinde, Müz 481 Kod numaralı Bireysel Ses Eğitimi V, Müz 482 Kod numaralı Bireysel Ses Eğitimi VI dersleri ise L4 seviyesinde seçmeli dersler olarak yer almaktadır. Bu dersler teorik+uygulama 1+0, yerel ve AKTS kredileri 3 olarak yapılandırılmıştır.

3.2. 2016/2017 Yılından İtibaren EÜ GSF Müzik Bölümü Ders Programında SEG Dersine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

SEG I ve SEG II dersi, 2016/2017 eğitim öğretim yılından bu yana işlenen ve yeni yapılandırılan, Müz 107 ve Müz 108 Kod numaralı, L1 seviyesinde 2 dönemlik zorunlu dersler olarak yer almaktadır. Bu dersler teorik+uygulama 2+0, yerel ve AKTS kredileri 2 olarak yapılandırılmıştır (Tablo 5 ve Tablo 6).

SEG dersinin teorik alt yapısını oluşturmak için, konular anlatıldıktan sonra vize öncesi quiz şeklinde sınavlar yapılmış, sunum ve araştırma ödevleri verilmiştir. Teorik konular pekiştikten hemen sonra uygulamalı çalışmalara geçilmiş hem bireysel hem de koro eserleri ödev olarak verilmiştir. Gevşeme, solunum, rezonans ve ses egzersizleri ile öğrencilerin verilen eserlere hazırbulunuşluğu arttırılmaya çalışılmıştır. Çok sesliliğe geçiş aşamasında ise kanon ve çift sesli eserlerle başlangıç yapıp, dört sesli eserlere geçilmiştir. Verilen eserlerde nüans çalışmaları yapılmış, sınıftan eserin nüans terimlerini bulmaları istenmiştir. Böylelikle aktif katılımın sağlandığı, öğrencilerden geribildirim alınarak derste yaratıcı zekâyı taze tutan faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Dersin uygulama aşamasına

geçildikten sonra sesler soprano, tenor, alto ve bas olarak gruplara ayrılmış ve her bir gruba ayrı ayrı ödevler verilmiştir. Bireysel eserler hem ders içinde öğrencilerin bir topluluk karşısında özgüvenlerini arttırıcı, motive edici, sahne heyecanı için hazırlayıcı ve özgüven sağlaması açısından ders içinde teker teker hem de öğretim elemanının odasında öğrencinin şarkı söyleme esnasında yaptığı yanlışları düzeltmek adına bireysel olarak söylenmiştir. Sınıf içinde, öncelikle gönüllü öğrencilere diğer öğrencileri güdümesi ve gözlem yapabilmesi adına öncelik tanınmıştır. Verilen eserlerin orijinal dillerinde (bestelendikleri dilde) olmasına dikkat edilmiştir (Almanca, İtalyanca, Türkçe vb.) Öğrencilere verilen bireysel eserlerle ilgili bona, tonalite, besteci, dönem, form, prozodi, dil, çeviri, nüans ve hız terimleri gibi öğeler hakkında ödevler verilmiştir. Korall eserler için belirlenen ses grupları, verilen ödevler ve sınavlarda sorumlu oldukları eserler (bireysel ve toplu) yer ve zaman belirtilecek şekilde düzenli olarak e-posta yoluyla öğrencilere bildirilmiştir. Sınav değerlendirmesi iki aşamadan oluşup, ilk aşamada önceden belirlenmiş grupların toplu (koro) performansları değerlendirilip tamamlanmış, ikinci aşamada ise öğrencilerin bireysel olarak eserleri teker teker dinlenmiştir.

SEG I ve SEG II dersinin amaç, tanım, içerik, öğrenme çıktıları, önerilen veya zorunlu okuma materyalleri ve yardımcı kaynakları aşağıdaki gibidir:

Tablo 5. EÜ Ders Bilgi Paketi L1 1.Yarıyıl “Ses Eğitimi Giriş I” Ders Planı

Dersin Kodu	Dersin Tipi	Teorik+Uygulama	Yerel Kredi	AKTS Kredisi
Müz 107	Zorunlu	2+0	2.00	2.00
Dersin Seviyesi	Dersin Dönemi:	Ön koşul dersleri	Eğitimin dili	Dersin Seviyesi
Birinci Düzey	1	Yok	Türkçe	Birinci Düzey
Koordinatör	Dersi veren Öğretim Eleman(lar)ı	Yardımcı Öğretim Eleman(lar)ı	Dersin veriliş şekli	Koordinatör
Öğretim Üyesi Gül Fahriye Evren	Dr. Öğr. Üyesi Gül Fahriye Evren	Yok	Yüz yüze	Öğretim Üyesi Gül Fahriye Evren

Dersin Amacı: Ses eğitime yönelik temel kavramlara giriş yapılarak, ses eğitimi ilke ve yöntemleri doğrultusunda gerekli temel alışkanlıkları kazandırmayı ve bu alışkanlıklara başlangıç düzeyinde katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Dersin Tanımı: Ses, sesin oluşumu, tanımı, ses bilimi, insanda ses sistemi, ses eğitimi tanım, ilke ve amaçları, ses eğitimi türleri, Türkiye’de ve dünyada ses eğitimi, dil ve Türkiye Türkçesi, ses türleri, bedensel ve zihinsel gevşemeyi sağlama, solunum, fonasyon, rezonans yöntemleri ve uygulamalı çalışmaları, ses üretme ve yayma çalışmaları, ses kalitesi geliştirme çalışmaları, başlangıç düzeyinde eserlerle yapılan örnek çalışmalar.

Dersin İçeriği:

1. Tanışma ve kaynaklar hakkında açıklamalar. Ses eğitimine giriş dersi hakkında bilgiler. Ses nedir? Sesin oluşumu, tanımı, insanda ses sistemi, fonoloji, fonetik, insanda ses sistemi.
2. Ses eğitimi niteliği, doğru, etkili ve güzel kavramları, solunum, fonasyon, rezonans, artikülasyon kavramları hakkında genel bilgiler.
3. Ses eğitiminin ilke ve amaçları, ses eğitimi yöntem ve teknikleri
4. Solunum yöntemlerine ilişkin kavramlar, duruş, atak, sesin tutulması, ses kalitesinin kontrolü, mutasyon döneminde ses ve registr geçişleri, yetişkin seslerinde registr geçişleri
5. Uygulamalı bedensel gevşeme ve solunum çalışmaları
6. Örnek eserler üzerinde uygulamalı ses eğitimi çalışmaları
7. Örnek eserler üzerinde uygulamalı ses eğitimi çalışmaları
8. Vize Haftası
9. Vize Haftası
10. Ses çeşitleri, fonasyon tür ve önemleri, rezonans, rezonans geliştirme yöntemleri, artikülasyon yöntemleri
11. Ses eğitimi türleri (şarkı söyleme eğitimi, şan eğitimi, koro eğitimi, konuşma eğitimi)
12. Ses eğitiminin dayandığı bilimsel temeller (Fizik, Akustik, Anatomi, Fizyoloji, Psikoloji vb.)
13. Ses eğitimi ve tarihçesi, dünyada ses eğitimi
14. Türkiye'de ses eğitimi ve opera sanatının gelişimi (opera, oratoryum, lied)
15. Dil ve Türkiye Türkçesi
16. Final Haftası
17. Final Haftası

Dersin Öğrenme Çıktıları

1. Sesin oluşumu, tanımı, insanda ses sistemi, Fonoloji, Fonetik, insanda ses sistemi hakkında bilgiler vermek.
2. Ses eğitiminin niteliğini, ilke ve amaçlarını anlatmak.
3. Solunum yöntemlerine ilişkin kavramlar, duruş, atak, ses kalitesinin kontrolü, mutasyon döneminde ses ve registr geçişleri vb. kavramları açıklamak.
4. Ses Eğitiminin bağlantılı olduğu bilimler, dünyada ve Türkiye'de ses eğitimi hakkında bilgiler vermek.
5. Dil ve Türkiye Türkçesi kavramlarını geliştirmek.
6. Uygulamalı çalışmalara geçiş yapmak.

Önerilen veya zorunlu okuma materyalleri:

Töreyn, A.M., Ses Eğitimi Temel Kavramlar, İlkeler, Yöntemler, Esin, Ö., Metodik Şan Eğitimi, Çevik, Suna, Koro Eğitimi, Yönetimi ve Teknikleri

Yardımcı kaynaklar: Egüz, S., Toplu Ses Eğitimi

Tablo 6. EÜ Ders Bilgi Paketi L1 2.Yarıyıl “Ses Eğitimine Giriş II” Ders Planı

Dersin Kodu	Dersin Tipi	Teorik+Uygulama	Yerel Kredi	AKTS Kredisi
Müz 108	Zorunlu	2+0	2.00	2.00
Dersin Seviyesi	Dersin Dönemi:	Ön koşul dersleri	Eğitimin dili	Dersin Seviyesi
Birinci Düzey	2	Yok	Türkçe	Birinci Düzey
Koordinatör	Dersi veren Öğretim Eleman(lar)ı	Yardımcı Öğretim Eleman(lar)ı	Dersin veriliş şekli	Koordinatör
Öğretim Üyesi Gül Fahriye Evren	Dr.Öğr. Üyesi Gül Fahriye Evren	Yok	Yüz yüze	Öğretim Üyesi Gül Fahriye Evren

Dersin Amacı: Ses eğitime yönelik teorik bilgilerin, uygulamalara dönüştürerek, öğrencilere seslerini hem konuşurken hem şarkı söylerken etkili ve güzel kullanabilme becerisi kazandırmak. Ulusal ve uluslararası repertuarlardan bireysel ve toplu eserler seslendirmelerini sağlamak. Bu eserleri, her bir öğrencinin ses sınırlarına göre doğru saptamak. Öğrencilere bireysel verilen eserlerin içerikleri ile ilgili araştırma ödevleri vererek hem bireysel hem grup sorumluluklarını arttırmak.

Dersin Tanımı: Ulusal ve Uluslararası repertuardaki hem bireysel hem de toplu ses için yazılmış eserlerin doğru nefes, rezonans, artikülasyon, diksiyon, entonasyon, ses egzersizleri ve ses üretme-yayma çalışmaları ile pekiştirilerek, geniş bir müzikal çerçeve kapsamında değerlendirilmesiyle ses eğitimi dersinin temelini oluşturmayı hedeflemektedir.

Dersin İçeriği:

1. Solunum ve rezonans çalışmaları, piyano ile ses egzersizi çalışmaları
2. Egzersizler, ses renklerinin belirlenmesi ve toplu olarak söylenecek eserlere giriş (Kanon)
3. Egzersizler, kanon çalışmaları ve çok sesli bir eserin deşifresi
4. Egzersizler, çok sesli eserin sözleriyle söylenmesi ve nüans çalışmaları

5. Dünya repertuarından belirlenmiş aria antiche, lied ve bir Türk eserinin bireysel olarak müzikal çerçevede detaylı olarak incelenip, araştırılması ve performansı
6. Dünya repertuarından belirlenmiş aria antiche, lied ve bir Türk eserinin bireysel olarak müzikal çerçevede detaylı olarak incelenip, araştırılması ve performansı
7. Dünya repertuarından belirlenmiş aria antiche, lied ve bir Türk eserinin bireysel olarak müzikal çerçevede detaylı olarak incelenip, araştırılması ve performansı.
8. Vize Haftası
9. Vize Haftası
10. Egzersizler, daha önceden verilmiş çok sesli eserin deşifresi
11. Çok sesli eser üzerinde artikülasyon ve diksiyon çalışmaları
12. Dünya repertuarından belirlenmiş aria antiche, lied ve bir Türk eserinin bireysel olarak müzikal çerçevede detaylı olarak incelenip, araştırılması ve performansı.
13. Dünya repertuarından belirlenmiş aria antiche, lied ve bir Türk eserinin bireysel olarak müzikal çerçevede detaylı olarak incelenip, araştırılması ve performansı.
14. Dünya repertuarından belirlenmiş aria antiche, lied ve bir Türk eserinin eserin bireysel olarak müzikal çerçevede detaylı olarak incelenip, araştırılması ve performansı.
15. Çok sesli eserin tekrarı, dünya repertuarından belirlenmiş aria antiche, lied ve bir Türk eserinin bireysel olarak müzikal çerçevede detaylı olarak incelenip, araştırılması ve performansı.
16. Final Haftası
17. Final Haftası

Dersin Öğrenme Çıktıları

1. Öğrencilerin ses aralıklarını ve ses renklerini belirleyerek sesleriyle ilgili farkındalık bilinci oluşturmak.
2. Bir önceki dönem verilen teorik bilgilere yönelik uygulama çalışmaları yapmak.
3. Doğru nefes, rezonans, artikülasyon, diksiyon, entonasyon, ses egzersizleri ve ses üretme-yayma çalışmaları ile öğrencinin konuşma ve şarkı söyleme becerisini geliştirmek.

4. Ulusal ve uluslararası repertuardan seçme eserler üzerinde bireysel olarak detaylı araştırma ve uygulama çalışmaları yaparak bireysel şarkı söyleme eğitimi gerçekleştirilmek.
5. Ses gruplarını oluşturduktan sonra toplu eserler söyleterek birlikte söyleme beceresini geliştirmek.

Önerilen veya zorunlu okuma materyalleri: S.Egüz, Toplu Ses Eğitimi I, S.Çevik, Koro Albümü, Gülşen ŞİMŞEK, Şan İçin Piyano Eşlikli Albüm

Yardımcı kaynaklar: Şan için Piyano eşlikli Şarkılar-1, Keriman Davran, Ferda Gürgen Öztürk

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada yalnızca SEG dersi değil, zorunlu ve seçmeli ders statüsündeki BSE derslerine yönelik program çıktılarının yer alması, araştırmanın günümüz koşullarında faydalı bir öğretim programı olduğu ve bu konuda uzman kişilere de yarar sağlayacağı yönündedir. Özellikle L3 seviyesinden itibaren verilen seçmeli BSE derslerinin zorunlu ses eğitimi derslerine ek olarak 2 sene boyunca veriliyor olması öğrencilere yan dal seçeneği sağlayarak bu alanda da uzmanlaşabilme şansı sağlamaktadır. *Uçan*'ın (1996) 'Müzik bilimidir', 'Müzik sanattır', 'Müzik hem bilim hem sanattır' savından yola çıkarak özellikle müzik eğitimi alanına da gereken önemi vermek ve gelinen noktaya asla yetinmeden gelişimi sürdürülebilmek için bilinçli bireyler, sanat insanları yetiştirmek gerekmektedir. Bu da ancak iyi bir eğitim- öğretim programı dahilinde gerçekleşebilir. Yeniden yapılanma gereksinimi duyan ses eğitimi dersine yönelik getirilen bu yeni müfredat önerisi doğrultusunda EÜ, GSF, Müzik Bölümü'nde geleneksel olarak yaklaşık 10 senelik bir uygulama geçmişinden sonra, günümüz gereksinimleriyle getirilen çözüm önerilerinin ders içerikleriyle verilmiş olması önemli bir model oluşturmaktadır. Dersin (SEG) Erciyes Üniversitesi'nin müfredatındaki ismi üzerinden tek bir ortak içerik ve ad ile diğer Güzel Sanatlar Fakülteleri'nin müfredatlarının eğitim- öğretim programlarında yer almasının uygun olacağı düşünülmektedir. Bu alanda, program geliştirmeye ilgili yapılacak örnek çalışmalar çoğaltılabilir.

Yapılan pek çok çalışmada da görüldüğü gibi (Ekici, 2008; Sevinç ve Şimşek, 2004; Acar, 2014) ders saatinin ve alanında uzman öğretim elemanı sayılarının yetersizliği yeni arayışlara neden olmakta ve buna yönelik çözüm önerileri aranmaktadır. Öğretim elemanı sayısının yeterli olmadığı zamanlarda pek çok Yüksek Öğretim Kurumu'nda ses eğitimi derslerine alanında uzman olmayan kişiler girmek zorunda kalmaktadır. Bu çizgide profesyonel bir yaklaşım çok önemli olmakla birlikte, mevcut durumdaki eksikliğe yönelik yeni program yapılanmaları da önemli bir yer tutmaktadır. Altınkurt (2015), Türkiye'de Sanat Eğitimi adlı çalışmasında "Sanat eğitimi veren kurumlarda program ve içeriklerin geliştirilmesine, ders sürelerinin artırılmasına, gerekli mekan ve donanım gereksinimlerinin giderilmesine dönük çalışmalar yapılmasına yönelik öneriler getirmiştir. Bu çalışma da verilen önerileri destekler niteliktedir. GSF Müzik Bölümleri'nde sınırlı sayıda yer alan ve genel anlamda internet ortamındaki ilgili web adreslerinde ders içeriği, kredi vb. bilgileri olmayan ya da Bireysel Ses Eğitimi ve Toplu Ses Eğitimi adı altında işlenen ses eğitimi

dersine yönelik, pek çok bölümün yeniden yapılanmaya giderek ortak ve erişilebilir bir program (DBP) üzerinden bilgi aktarımını sağlaması, hem alanın uzmanları hem de öğrenciler açısından verimli olacaktır. Araştırmanın bir diğer koldan yürütülen ve destekler nitelikteki diğer bir çalışma alanı ise, SEG dersini almış öğrencilere uygulanan ankettir. Anket, sunulan yeni ders müfredat önerisinin program çıktısı ve sonuçlarını görebilmek adına, SEG dersini almış öğrencilerin dersle ilgili görüşleri, düşünce ve deneyimlerini almak amacıyla yapılmıştır. Bu veriler de araştırma sonucunda pekiştirici önemli öğeler arasında yer almaktadır. Elde edilen sonuçlar diğer bir çalışma da paylaşılacaktır.

Ekici (2008), temel ders olan BSE derslerinin lisans programlarında 8 yarıyla kadar çıkarılması, yeni program geliştirme çalışmaları ile BSE dersinin geliştirilebileceği, diğer derslerle koordinasyon halinde olması gerektiği, ilkeleri, amaçları, hedef davranışları, eğitim öğretim yöntemleri ve ölçme-değerlendirme sistemleri ile ilgili olarak, aynı alandan öğretim elemanları ve kurumlar arasında iletişim sağlanarak ortak uygulama anlayışının benimsenmesi gerektiği ve BSE dersi ile yakından ilgili olan Toplu Ses Eğitimi dersine yönelik de program geliştirme çalışması yapılması gerekliliği konularında öneriler getirmiştir. Bu önerilerin de çalışmayı besler ve destekler nitelikte olduğu görülmektedir. Çevik (2006) toplu ses eğitimi derslerinin müzik öğretmeni yetiştiren kurumların programlarında 1. sınıftan itibaren yer alması, bu dersin ses eğitiminde temel davranışları kazandırma ve işitme eğitimine katkıları açısından işlevselliği göz önünde bulundurulduğunda, müzik öğretmenliği yeterlikleri açısından olumsuzluk yarattığını belirtmiştir. Aynı eksende yine formasyon sertifikası programına dahil olup müzik öğretmeni adayı yetiştiren güzel sanatlar fakültelerinin müzik eğitimi veren bölümlerinde de bahsi geçen derslerin kazanımları eksik kalabilmektedir. Bu nedenle SEG dersi dahilinde yaptırılacak çalışmalar sayesinde bu eksiklikler giderilebilir.

Yükseköğretim değerlendirme ve kalite güvencesi ışığında, PISA benzeri uluslararası ya da ulusal nitelikte araştırma yönelimleri ile Üniversitelerdeki öğrencilerin eğitim seviye ve algılarını ölçmeye yönelik çalışmalar yapılmalı, bu çalışmalar da özellikle de sanat (müzik, resim, heykel vb.) alanlarına ayrıca önem verilmelidir.

Ses eğitimi derslerini bir bütün olarak düşündüğümüzde bedensel hazırlığı sağlayıcı diğer derslerin de müzik bölümlerinde yer alması gerekliliği kaçınılmazdır. Toplu ses eğitimi ve koro eğitiminde de bedensel esneklik ve yumuşaklığın önemi düşünülecek olduğunda sesin aktif kullanımı başlamadan önce vücuttaki tüm kaslar uygun pozisyonda bulunmalıdır. Deliorman (1977), ses eğitiminde bedensel yumuşaklığın şarkı söylemeye başlamadan önce mutlaka sağlanması gerektiğini vurgulamıştır. Ses eğitimi derslerini ve diğer bireysel çalgı, piyano derslerini destekler nitelikte bedensel gevşeme ve hazırbulunuşluğu sağlayıcı, beden ve beyin koordinasyonunu destekleyici yöntemleri içeren (Alexander tekniği, yoga, pilates vb.) derslerin de müzik eğitimi veren kurumların programlarında, haftada en az bir saat olma koşuluyla yer alması yararlı olacaktır.

Türkiye'de müzik alanındaki kaynak kitaplarda günümüz koşullarında hala eksiklik olduğu göz önünde bulundurulduğunda, Yüksek Öğretim Seviyesinde, ses eğitimi içeren tüm alanlar için (Bireysel ses eğitimi, Toplu Ses Eğitimi ya da yeni önerisiyle Ses Eğitime Giriş, Koro Eğitimi, Şaneğitimi vb.) tek bir müfredat ve öğretim programını içeren ve ünitelerle desteklenmiş, her ünite sonunda ödev, alıştırma, çalışma pekiştirici sorular ve

repertuar içeren güncel bir ders kitabı dağarcığı oluşturulmalıdır. Oluşturulacak kaynak kitap izlenmesi gereken yolu hedeflese de, hedefe ilerlerken pek çok değişkenin olabileceği ve uzman kişinin gerektiğinde bu değişkenlere alternatif yöntemler sunabileceği unutulmamalıdır. SEG dersinde ortak bir repertuarın sağlanması her ne kadar eğitim sürecini tek bir standarda bağlamış olma gerekliliğini düşündürse de, öğrencilerin seviyeleri göz önünde bulundurularak eser tahlili ve seçimi yapmak dersi veren öğretim elemanının inisiyatifi altında da olmalı, gerektiğinde esneklik payı bırakılarak duruma, koşullara ve değişkenlere uygun hareket edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Acar, N. (2014). *Türkiye’de Ses Eğitiminin (Şan) Gelişimi ve Uzman Görüşleriyle Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Altinkurt, L. (2015). *Türkiye’de Sanat Eğitimi’nin Gelişimi*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı (12).
- Baş, G., (2011). *Türkiye’de Eğitim Programlarında Yapılandırıcılık: Dün, Bugün, Yarın*, Eğitim Dergisi, 32, Erişim tarihi: 10 Eylül 2018, <http://www.egitirim.gen.tr/tr/index.php/arsiv/sayi-31-40/sayi-32-ekim-2011/739-turkiye-de-egitim-programlarinda-yapilandirmacilik-dun-bugun-yarin>
- Çelen, F.K., Çelik, A. ve Seferoğlu, S.S. (2011). Türk Eğitim Sistemi ve PISA Sonuçları, *Akademik Bilişim, İnönü Üniversitesi*, 1-9.
- Çevik, S. (1999). *Koro Eğitimi Yönetimi ve Teknikleri*, Yurtrenkleri Yayınevi, Ankara.
- Çevik, S. (2000). *Koro Albümü I*, Yurtrenkleri Yayınevi, Ankara.
- Çevik, S. (2006). *Müzik Öğretmenliği Eğitiminde Ses Eğitimi Alan Derslerinin Müzik Öğretmenliği Yeterlikleri Yönünden Değerlendirilmesi*, Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, Pamukkale Üniv. Eğt. Fak., Denizli, 641-657.
- Davran, K., Öztürk, F.G., (2009). *Şan İçin Piyano Eşlikli Şarkalar-I*, Müzik Eğitimi Yayınları, Ankara.
- Deliorman, L. (1977). *Koro*, Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu, Ankara.
- Egüz, S. (1999). *Toplu Ses Eğitimi I, Temel Konular*, Doğu Matbaacılık, Ankara.
- Ekici, T. (2008). *Müzik Öğretmeni Yetiştirmede Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Bir Program Geliştirme Çalışması*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Ertürk, S. (1979). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Evren, G. F. (2013). *Programlı Bir Ses Eğitimi Kapsamında Dil-Konuşma Ögesi, Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(5), 50-60.

- Johan R., Harlan, J. (2014), *Education Nowadays*, International Journal of Educational Science and Research (IJESR). Vol. 4, Issue 5, Oct 2014, 51-56
- Özsan, E. (2010). *Metodik Şan Eğitimi*, Moss:Kitapsal Basım Yayın ve Dağıtım, İstanbul.
- Sevinç, S. ve Şimsek, G. (2004). *Müzik Eğitimi Bölümlerinde Müzik Eğitimi (Şan) Dersine Ayrılan Surenin Yeterli Olup Olmadığı Üzerine Bir Araştırma*, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 24, Sayı 3, 207-216.
- Şentürk, N. (2001), *Musiki Muallim' den Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlar*, G. Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 21, Sayı 2, 135-142.
- Şimşek, G. (2007), *Şan için Piyano Eşlikli Albüm*, Müzik Eğitimi Yayınları, Ankara.
- Töreyn, A. M. (2008), *Ses Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yöntemler*, Sözkese Matbaacılık, Ankara.
- Uçan, A. (1995). *Türkiye'de Güzel Sanatlar Fakültelerinin Yeniden Planlanması ve Eğitim Programlarının Yeniden Düzenlenmesi*, Erişim tarihi: 17 Eylül 2017, <https://earsiv.anadolu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11421/1037/109422.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- Yener, S. (2009). *Türkiye'de Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümleri Müfredat Programlarının Karşılaştırmalı Analizi*, 8.Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, OMÜ.
- Yönetken, H. B., Fenmen, M., Menuhin, Y., Lobos, V., Teyte, M., Gazimihal, M. R., Sun, M., Ucan, A., Bayraktar, E., Aydoğan, S. (2001). *Müzik Öğretimi*, Hazırlayan: Ahmet Say, Müzik Ansiklopedisi Yayınları. Sözkese Matbaası. Ankara
- <http://guzelsanat.erciyes.edu.tr/Hakkinda>, Erişim tarihi: 10 Haziran 2018.